

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **S., a. s., C., IČO: X.**, proti žalovaným: **1/ R. P., bytom S., 2/ D. P., rod. L., bytom S.S.**, zastúpení advokátom JUDr. D. P., P., **o uloženie povinnosti strpieť exekúciu**, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 4 Cb 76/2008, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. mája 2012, č. k. 21 Cob/198/2011-230, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu v Piešťanoch z 24. augusta 2011, č. k. 4 Cb 76/2008-192 v spojení s opravným uznesením č. k. 4 Cb 76/2008-2008 z 8. novembra 2011 a rozsudok Krajského súdu v Trnave z 29. mája 2012, č. k. 21 Cob/198/2011-230 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Okresnému súdu v Piešťanoch na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Piešťanoch rozhodol v právnej veci žalobcu S., a. s., B. (pôvodný žalobca S., a. s., B. - Mestská pobočka Trnava, so sídlom Hlavná č. 28) proti žalovaným v 1. rade R. P., bytom S. a v 2. rade D. P., rod. L., bytom S., o uložení povinnosti strpieť exekúciu tak, že rozsudkom z 24. augusta 2011, č. k. 4 Cb 76/2008-192 v spojení s opravným uznesením č. k. 4 Cb 76/2008-208 z 8. novembra 2011 žalobu zamietol a žalovaným priznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že prvostupňový súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že S., a. s., B., ako úverový veriteľ dňa 10. augusta 1992 uzatvorila s R. K. ako dlžníkom zmluvu o úvere č. 78-857166-7. V ten istý deň bola uzatvorená i zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá mala zabezpečovať pohľadávku z úverovej zmluvy, uzatvorenej s R. K.. Žalobca tvrdil, že

na základe zmluvy o postúpení pohľadávky bola na neho postúpená pohľadávka z úverovej zmluvy uzatvorenej s dlžníkom R. K. a zároveň prešli na neho i práva zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, ktorá bola uzatvorená medzi S., a. s. a žalovanými, preto je účastníkom aktívne legitimovaným domáhať sa rozhodnutia v súlade s návrhom a žalovaní sú povinní strpieť predaj nehnuteľnosti, aby tak bolo možné uspokojiť právo úverového veriteľa z úverovej zmluvy.

Prvostupňový súd s poukazom na ust. § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že na neho prešlo i právo zo záložnej zmluvy, ktorá bola uzatvorená so žalovanými a S., a. s. a návrh zamietol. Podanie žaloby kvalifikoval ako návrh bez právneho dôvodu a vyslovil záver, že žalobca nepreukázal, že by bol na podanie takejto žaloby aktívne legitimovaný.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a v konaní úspešným žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktorým žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a konanie zastavil.

Žalobca v odvolaní poukázal na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 28. júna 2000 postúpila S., a. s. na S., a. s., svoju pohľadávku, ktorú mala voči dlžníkovi R. K., ktorá vznikla na základe úverovej zmluvy č.78-857166-7 z 10. augusta 1992 a ktorá bola zabezpečená zmluvou, uzatvorenou so žalovanými o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti. V preambule záložnej zmluvy je uvedené, že záložné právo sa zriaďuje na zabezpečenie pohľadávky, vzniknutej z úverovej zmluvy č. 78-857166-7 z 10. augusta 1992, uzatvorenej medzi vyššie uvedenými stranami. Odvolateľ poukázal na ust. § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď záložné právo ako právo akcesorické prechádza spolu s postúpenou pohľadávkou, čo vyplýva zo zákona, ale i súdnej praxe. Prvostupňový súd napriek tomu, že žalobca podal návrh na upustenie od dobrovoľnej dražby a bol vykonaný výmaz záložného práva z listu vlastníctva, a zobral žalobu v celom rozsahu späť, rozhodol rozsudkom tak, že žalobu zamietol. Žalobca na základe výzvy odvolacieho súdu doplnil nejasné odvolanie

a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca samostatným odvolaním napadol aj výrok o trovách konania a uviedol, že tento výrok je závislý od posúdenia veci samej odvolacím súdom.

Odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcu rozsudkom z 29. mája 2012, č. k. 21 Cb/198/2011-230 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s uznesením súdu prvého stupňa potvrdil a žalobcu zaviazal na náhradu trov konania žalovaným.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tento sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II ÚS 78/2005, podľa ktorého „odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, pokiaľ zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní“.

Dokazovanie v rozsahu, vykonanom prvostupňovým súdom, odvolací súd považoval za dostatočné, keďže sa súd prvého stupňa zaoberal všetkými účastníkmi tvrdenými skutočnosťami a vznesenými námietkami, tieto správne jednotlivo i v ich vzájomnej súvislosti vyhodnotil a právny záver, ku ktorému dospel, keď konštatoval, že návrh žalobcu v znení petitu nie je dôvodný, je správny.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia prvostupňového súdu, odvolací súd uviedol, že zámena účastníkov konania, ktorej súd prvého stupňa vyhovel, automaticky neznamená, že ten účastník, ktorého súd do konania na základe návrhu na zmenu pripustil, je i nositeľom práv, ktorých pôvodný žalobca v konaní sa domáhal.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky (rozhodnutie sp. zn. 1 ObdoV/19/2010 z 29. marca 2012), poukazuje však, že

v priebehu konania bolo preukázané a potvrdené i žalobcom, že zanikol nárok, ktorého sa žalobca v konaní domáhal, pretože dlh z úveru bol uhradený, preto bol aj podaný návrh na upustenie od dobrovoľnej dražby, ktorej strpenia sa žalobca v tomto konaní domáhal a došlo aj k výmazu záložného práva zapísaného na LV č. X. k. ú. S. pod č. X., teda odpadol predmet sporu, a pokiaľ žalobca na návrhu trval, výsledok sporu môže byť iba zamietnutie nedôvodnosti takéhoto návrhu.

Odvolačí súd poukázal aj na samotné znenie zmluvy o zriadení záložného práva. Táto ale nepotvrďuje, že by zabezpečovala plnenie úveru, ktorý bol poskytnutý R. K., keďže z preambule zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti číslo zmluvy 1, uzatvorenej 10. augusta 1992, je uvedené, že táto slúžila „na zabezpečenie pohľadávky vzniknutej z úverovej zmluvy č. 78-857166-7 z 10. augusta 1992, uzatvorenej medzi vyššie uvedenými stranami. Táto úverová zmluva však v konaní nebola predložená, preto nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalobcu, že by zmluva o zriadení záložného práva, uzatvorená so žalovanými, mala zabezpečovať úverovú zmluvu, uzatvorenú s úverovým dlžníkom R. K.. Preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením odvolací súd potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že zaviazal žalobcu na ich úhradu žalovaným.

Proti rozsudku odvolacieho súdu, ako aj proti rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s jeho opravným uznesením podal dovolanie žalobca v zákonom stanovenej lehote, pričom navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s jeho opravným uznesením, ako aj rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pričom prípustnosť dovolania odvodzuje podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Ako dôvody dovolateľ uviedol § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., t. j. nesprávny právny názor prvostupňového súdu i odvolacieho súdu. pričom dovolateľovi bola nesprávnym postupom súdov odňatá možnosť konať pred nimi (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Poukázal na rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý vo svojom rozhodnutí ignoroval platné ustanovenia zákona, úkony účastníka konania, ako aj právoplatné a vykonateľné

rozhodnutia súdov, ktoré boli v súvislosti s predmetom tohto sporu vydané skôr ukončených konaniach, vedených tými istými účastníkmi, čím došlo k porušeniu práva účastníka konania na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky s dôsledkom odňatia možnosti konať pred súdom.

Dovolateľ poukázal na ust. § 92 ods. 2, 3 O. s. p., podľa ktorých súd návrhu na zmenu účastníka konania môže vyhovieť jedine vtedy, ak sa preukáže, že skutočne nastala skutočnosť, ktorej následkom je prechod alebo prevod práva na nového účastníka konania. Podľa názoru odvolacieho súdu je v súlade so zákonom, keď v prvostupňovom konaní ten istý súd, ktorý právoplatne rozhodol o zmene účastníka konania z dôvodu prevodu práva (nároku), v tom istom konaní konštatoval, že nový účastník nie je nositeľom práva, ktoré je predmetom tohto konania. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že zámena účastníkom neznamená, že ten, o kom súd v uznesení o zmene účastníka rozhodne, je skutočným nositeľom práva. Súdny neakceptovali právoplatný a vykonateľný rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21 Cob/254/2006-150 z 15. mája 2007 (zamietnutie žaloby R. P. a D. P. proti žalovanému S., a. s. na určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva z 10. augusta 1992).

Taktiež uviedol, že nie je v súlade s reálnym skutkovým stavom, že žalobca na žalobe trval napriek tomu, že pred vydaním rozsudku podal návrh na výmaz záložného práva na liste vlastníctva č. X. k. ú. S. a bol podaný návrh na upustenie od dobrovoľnej dražby.

Žalobca zbral podaním z 28. januára 2008 návrh v celom rozsahu späť, tento návrh však nebol súdom prvostupňovým ani odvolacím akceptovaný z dôvodu, že žalovaní so späťvzatím návrhu nesúhlasili.

Žalovaní sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a má náležitosti vyžadované podľa ustanovenia § 241 ods. 1 O. s. p., pričom je odôvodnené podľa

ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. pristúpil ku skúmaniu, či je dovolanie v predmetnej veci prípustné.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Prípustnosť dovolania zákon uvádza v ust. §§ 237, 238 a 239 O. s. p.

Podľa ust. § 239 O. s. p. je prípustnosť dovolania daná pre uznesenia súdov, pokiaľ spĺňajú podmienky uvedené v jeho odsekoch 1 a 2. Dovolací súd konštatoval, že v predmetnej veci je dovolaním napadnutý rozsudok súdu prvého i druhého stupňa, a preto prípustnosť dovolania nemožno odvodzovať podľa ust. § 239 ods. 1 a 2 O. s. p.

Ustanovenie § 238 O. s. p. upravuje prípady prípustnosti dovolania proti rozsudku, a to v jeho odsekoch 1, 2 a 3.

V predmetnej veci prípustnosť dovolania podľa ust. § 238 O. s. p. nie je daná, pretože rozsudkom odvolacieho súdu nebol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, odvolací súd vo svojom rozsudku sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci a odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku nevyslovil vo svojom výroku, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

Dovolací súd preto skúmal, či prípustnosť dovolania nie je daná podľa ust. § 237 O. s. p. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd taxatívne uvedených v § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti zisťuje jej existenciu bez zreteľa na to, či dovolateľ existenciu vady tvrdil alebo netvrdil.

Dovolateľ namietal, že v konaní na nižších stupňoch došlo k vade uvedenej v ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolací súd preskúmal konanie na súdoch nižších stupňoch, ako aj ich rozhodnutia a konštatoval, že tieto nevykazujú vady uvedené v ust. § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/ a g/ O. s. p., t. j. nedošlo k vade nedostatku právomoci súdov, nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatku procesnej spôsobilosti účastníka konania, prekážky veci právoplatne rozhodnutej alebo prv začatého konania, absencie návrhu na začatie konania alebo rozhodovaniu vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom.

Dovolateľ príпустnosť dovolania odvodzuje podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p., t. j. odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený.

Dovolací súd konštatoval, že S., a. s., B. (pôvodný žalobca), žalobou, došlou na súd prvého stupňa 20. júna 1997, žiadala rozhodnúť súd o povinnosti strpieť exekúciu nehnuteľnosti žalovanými.

Súd prvého stupňa uznesením č. k. 13 Cb/106/1997-72 zo 17. augusta 2007 pripustil zmenu účastníka na strane navrhovateľa tak, že z konania vystúpi navrhovateľ S., a. s., B. a na jeho miesto vstúpi S., a. s., B..

S. podaním, došlým na súd prvého stupňa 4. februára 2008 (č. 1. 79) vzala žalobu v celom rozsahu späť.

Prvostupňový súd uznesením z 12. februára 2008, č. k.4 Cb 76/08-82 (13 Cb 106/97) konanie zastavil, žalobcovi vrátil súdny poplatok cestou DÚ B. I a účastníkom nepriznal trovy konania.

Proti tomuto uzneseniu podali odvolanie žalovaní, o ktorom rozhodol odvolací súd uznesením z 30. apríla 2008, č. k. 21 Cob/94/2008-96 tak, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa nestotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa, ktorý konanie zastavil podľa ust. § 96 ods. 1, 3 O. s. p., keďže má za to, že pojednávanie začalo 7. mája 1998, na ktorom síce žalovaní neboli, ale bola vypočutá zástupkyňa žalobcu, ktorá uviedla, že na návrhu v celom rozsahu trvá. Preto súd tým, že konanie bez súhlasu žalovaných zastavil, porušil práva účastníkov a odňal im možnosť konať pred súdom. Odvolací súd poukázal aj na disponovanie so žalobou žalobcom a uložil prvostupňovému súdu zistiť, či na terajšieho žalobcu prešli i práva vyplývajúce zo zmluvy o zriadení záložného práva.

Súd prvého stupňa vo veci rozhodol rozsudkom, pričom sa nevysporiadal s procesným úkonom žalobcu, t. j. späťvzatím žaloby. Na odvolanie žalobcu rozhodol odvolací súd tak, že napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdil a taktiež opomenul sa vysporiadať s postupom súdu prvého stupňa, týkajúcim sa späťvzatia žaloby žalobcom.

Ak vezme účastník svoj návrh na začatie konania späť, ide o procesný úkon voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby sa nekonalo a o veci meritórne nerozhodovalo. “Keďže základom súdnej ochrany je jej poskytnutie tomu právu, o ochranu ktorého účastník súdneho konania súd požiadal, je jeho prirodzenou súčasťou aj oprávnenie účastníka súdneho konania rozhodnúť o tom, že sa súdnej ochrany svojho práva „zrieka „na základe späťvzatia návrhu podľa § 96 ods. 1 O. s. p. Na ujmu uvedeného nie je ani to, že o späťvzatí návrhu rozhodne súd až po tom, čo zistí stanovisko druhého účastníka súdneho konania. Dôsledkom takýchto procesných úkonov účastníka je buď zastavenie súdneho konania alebo pokračovanie v ňom.“(I. ÚS 30/97).

Podľa ust. § 96 ods. 2 O. s. p. súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí, v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 96 ods. 2 O. s. p. vyplýva, že súd má povinnosť, skôr ako rozhodne o tom, či konanie zastaví, vyzvať odporcu, aby sa vyjadril, či so späťvzatím súhlasí alebo nie. Odporca sa však môže vyjadriť aj tak, že so späťvzatím návrhu nesúhlasí. V prípade, že jeho stanovisko je negatívne, musí obsahovať aj dôvod, pre ktorý so späťvzatím návrhu nesúhlasí. Je nesporné, že Občiansky súdny poriadok taxatívne nestanovuje, aký dôvod nesúhlasu so späťvzatím je možné považovať za tak vážny, že to odôvodňuje zamietnutie návrhu na zastavenie konania. Vážnym dôvodom teda zrejme bude posúdenie dôsledkov zastavenia konania na právny, ale aj faktický stav vzťahov medzi účastníkmi.

V prípade, že odporca nesúhlasí so späťvzatím žaloby a uvedie dôvod, pre ktorý so späťvzatím žaloby nesúhlasí, je súd povinný preskúmať dôvody odporcu, či napĺňajú kritéria vážnych dôvodov, napr. ak v dôsledku zastavenia konania by právne postavenie odporcu zostalo neisté.

Dovolací súd je preto názoru vychádzajúc z dikcie ust. § 96 ods. 2 O. s. p., že je povinnosťou súdu preskúmať, či ide o vážne dôvody, uvedené odporcom v jeho nesúhlase so späťvzatím návrhu a následne po ich vyhodnotení rozhodnúť o návrhu navrhovateľa uznesením o zastavení konania alebo o zamietnutí návrhu na zastavenie konania.

Súdy nižších stupňov sa ustanovením § 96 ods. 2 O. s. p. neriadili a vydali rozhodnutia - rozsudky bez toho, aby rozhodli o späťvzati žaloby žalobcom, čím odňali žalobcovi možnosť konať pred súdom. Ide teda o vadu konania (§ 237 písm. f/ O. s. p.), pre ktorú Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ust. § 243b ods. 3 O. s. p. zrušil rozsudok ako súdu prvého stupňa v spojení s jeho opravným uznesením, tak aj rozsudok súdu odvolacieho a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Bude teda úlohou prvostupňového súdu v novom konaní postupovať v naznačenom smere, následne vo veci rozhodnúť, a to aj o trovách konania.

Toto rozhodnutie dovolacieho senátu bolo prijaté v dovolacom senáte hlasovaním v pomere 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. apríla 2013

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová